Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004620

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №93 від 27.10.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пришва Родіон Володимирович
2. Rodion V. Pryshva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 054

Назва наукової спеціальності: Соціологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 054 Соціологія

Дата захисту: 08-09-2026

Спеціальність за освітою: Соціологія

Місце роботи здобувача: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16222

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 04.91

Тема дисертації:

1. «Формування та деструкція структур і цінностей українського суспільства у 1917–1921 рр. в теоретичних підходах соціології революції»

2. Formation and Destruction of Ukrainian Social Structures and Values in 1917–1921 within the Theoretical Frameworks of the Sociology of Revolution.

Реферат/анотація:

1. У дисертації представлено результати дослідження процесів формування та деструкції структур і цінностей українського суспільства у 1917–1921 рр. в рамках теоретичних підходів соціології революції. Актуальність роботи обумовлена тектонічними змінами в системі міжнародних відносин, які вимагають від політиків та дослідників особливої уваги до соціального виміру військових конфліктів. Зокрема сучасні міждержавні взаємодії переживають повернення до класичних форм нав'язування політичної волі, характерних для Нового та раннього Новітнього часу – торговельних війн, інтервенцій і відкритих збройних протистоянь. Як засвідчив досвід XIX–XX ст., нездатність військово-політичного керівництва країни належним чином реагувати на виклики воєнного часу створює передумови для революціонізування населення та дестабілізації соціальної системи. Особливої уваги в даному випадку заслуговує затяжний позиційний конфлікт – саме він охопив Європу у 1914–1918 рр., тоді як сьогодні з його деструктивним

впливом стикнулось українське суспільство. Досвід Першої світової війни засвідчив, що такий стан може призвести до посилення різноманітних форм політичного насилля: 1917 р. позначився соціальною революцією в Росії, масовими солдатськими бунтами у Франції та повстанням робітників у Північній Італії; натомість у 1918 р. відбувся розпад Австро-Угорщини та розпочались революційні трансформації в Німеччині. В свою чергу колапс Російської імперії спричинив радикальні зміни в житті українського народу – з соціологічної точки зору, процеси, які відбувались на його землях у період з 1917 по 1921 рр., конституюють собою ідеальний тип соціальної революції. Що важливо, попри наявність корпусу досліджень та значного масиву необроблених архівних документів, український досвід вказаних років залишається недостатньо осмисленим в межах галузі соціології революцій. Разом з тим, розвиток відповідних теорій, зокрема творчий доробок дослідників «четвертої хвилі» вивчення революційних процесів, дозволяє підійти до соціологічного аналізу подій 1917–1921 рр. з якісно нових, інтегральних позицій, за рахунок узгодження революційних макро-, мезо-, та мікроконтекстів. Таким чином, проведення соціологічного аналізу Української революції відповідає не тільки суто науковим потребам, але й є практично значущим для вироблення ефективних стратегій протидії революціонізуванню населення в умовах перманентних війн. В першому розділі дисертації були проаналізовані головні соціологічні теорії революції XIX–XXI ст. Робота з текстами передбачала виділення ключових категорій, які конституювали розуміння революційних процесів того чи іншого теоретика; у подальшому цей синтетичний категоріальний апарат слугував каркасом для створення моделі Української революції 1917–1921 рр. За результатами аналізу було зроблено висновок, що існуючі теорії та концепції революційного процесу не суперечать, але органічно доповнюють одна одну, оскільки відповідно до своєї направленості надають розуміння сутності макро-, мезо- та мікрорівнів революції. Ключова проблема полягає у здатності сучасного дослідника функціонально узгодити це теоретичне надбання в рамках інтегрального аналізу революцій. У другому розділі було запропоновано розв'язання цієї проблеми на прикладі створення соціологічної моделі Української революції 1917–1921 рр. Це стало можливим завдяки використанню методу виокремлення каузальних конфігурацій, який було запропоновано представником четвертої хвилі досліджень революцій Джорджом Лоусоном. Відповідно до його методологічних пропозицій, спочатку проводилось ознайомлення з історіографією революції 1917–1921 рр. Далі виділялись вузлові точки революційного процесу, котрі піддавались аналізу з позицій релевантних соціологічних теорій. Встановлення логічних зв'язків між такими вузлами дозволяло оформити каузальні конфігурації, що утворювали модель революційного процесу. Остання за формою своєї подачі складалась з послідовності зв'язаних між собою текстових блоків, які містили аналітичний наратив і його емпіричне підґрунтя, зокрема наратив на базі соціологічних теорій узагальнював емпіричну сутність певного вузла революційної послідовності. Загалом, головним елементом моделі Української революції 1917–1921 рр. було визнано антидисциплінарний вузол, що обумовлювався негативностями множинного (дуального) суверенітету.

2. The relevance of the work is driven by tectonic changes in the system of international relations, which require politicians and researchers to pay particular attention to the social dimension of military conflicts. In particular, modern interstate interactions are experiencing a return to classical forms of imposing political will characteristic of the Early Modern and early Modern eras – trade wars, interventions, and open armed confrontations. As the experience of the 19th and 20th centuries has shown, the inability of a country's military-political leadership to properly respond to wartime challenges creates the preconditions for the revolutionizing of the population and the destabilization of the social system. Special attention in this case is deserved by protracted positional conflict – it was this that engulfed Europe in 1914–1918, while today Ukrainian society has encountered its destructive impact. The experience of the First World War demonstrated that such a state can lead to the intensification of various forms of political violence: 1917 was marked by social revolution in Russia, mass soldier mutinies in France, and worker uprisings in Northern Italy; meanwhile, 1918 saw the collapse of Austria-Hungary and the beginning of revolutionary transformations in Germany. In turn, the collapse of the Russian Empire caused radical changes in the life of the Ukrainian people – from a sociological point of view, the processes that took place on its lands in the period from 1917 to 1921 constitute an ideal type of social revolution. Importantly, despite the existence of a body of

research and a significant array of unprocessed archival documents, the Ukrainian experience of these years remains insufficiently conceptualized within the field of the sociology of revolutions. At the same time, the development of relevant theories, especially the creative output of «fourth-wave» revolutionary process researchers, allows for a sociological analysis of the events of 1917–1921 from qualitatively new, integral positions by reconciling revolutionary macro-, meso-, and micro-contexts. Thus, conducting a sociological analysis of the Ukrainian Revolution meets not only purely scientific needs but is also practically significant for developing effective strategies to counter the revolutionizing of the population in conditions of permanent warfare. In the first chapter of the dissertation, the main sociological theories of revolution of the 19th–21st centuries were analyzed. Working with the texts involved identifying key categories that constituted a given theorist's understanding of revolutionary processes; subsequently, this synthetic categorical apparatus served as the framework for creating a model of the Ukrainian Revolution of 1917–1921. Based on the results of the analysis, it was concluded that existing theories and concepts of the revolutionary process do not contradict but organically complement each other, as they provide an understanding of the essence of the macro-, meso-, and micro-levels of revolution according to their focus. The key problem lies in the modern researcher's ability to functionally reconcile this theoretical heritage within an integral analysis of revolutions. In the second chapter, a solution to this problem was proposed using the example of creating a sociological model of the Ukrainian Revolution of 1917–1921. This was done using the method of identifying causal configurations proposed by the fourth-wave revolutionary researcher George Lawson. According to his methodological proposals, an acquaintance with the historiography of the 1917–1921 revolution was first conducted. Next, nodal points of the revolutionary process were identified and subjected to analysis from the standpoint of relevant sociological theories. Establishing logical connections between such nodes allowed for the formation of causal configurations that constituted the model of the revolutionary process. In terms of its presentation format, the latter consisted of a sequence of interconnected text blocks containing an analytical narrative and its empirical foundation; specifically, a narrative based on sociological theories generalized the empirical essence of a particular node within the revolutionary sequence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Пришва, Р. (2024). Опитувальник як методична форма вивчення революцій: на прикладі теорії Питирима Сорокіна. Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 1, 158–169.
- Pryshva, R. (2025). Ukrainian society between cabinet war and total war. Sociology: Theory, Methods, Marketing, 1, 155–181.
- Pryshva, R. (2025). On the methods of the disciplinary stage of social revolution: guerrilla experience in France and Ukraine. Sociology: Theory, Methods, Marketing, 3, 124–137.
- Пришва, Р. (2025). Синтез історичного та соціологічного знання (на прикладі поєднання дослідницьких підходів Марка Блока та Питирима Сорокіна). У: Резнік, В. (ред), Теоретичний синтез у сучасній соціології: проблеми, практики, перспективи: монографія (сс. 153–166). Київ: Інститут соціології НАН України.
- Пришва, Р. (2025). Міждисциплінарний синтез теоретичних засад дослідження сучасної російсько-української війни. У: Резнік, В. (ред), Теоретичний синтез у сучасній соціології: проблеми, практики, перспективи: монографія (сс. 167–200). Київ: Інститут соціології НАН України.

- Пришва, Р. (2026). Два виміри російсько-української війни. Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 1, 158–169.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Отрешко Наталія Борисівна

2. Natalia Otreshko

Кваліфікація: д. соц. н., пров.н.с., 22.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9563-692

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Афонін Едуард Андрійович

2. Eduard A. Afonin

Кваліфікація: д. соц. н., професор, 22.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7493-6907

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватний заклад вищої освіти «ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»

Код за ЄДРПОУ: 42416331

Місцезнаходження: вулиця Юліуша Словацького, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марценюк Тамара Олегівна

2. Tamara O. Martseniuk

Кваліфікація: к. соц. н., доц., 22.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4785-5618

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Резнік Володимир Станіславович

2. Volodymyr S. Reznik

Кваліфікація: д. соц. н., доц., 22.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9955-0034

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степаненко Віктор Петрович

2. Victor P. Stepenenko

Кваліфікація: д. соц. н., г.н.с, 22.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3623-0057

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Дембіцький Сергій Сергійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Дембіцький Сергій Сергійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Етенко Максим Павлович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна